

Fővárosi Törvényszék

Az ügy száma: 103.K.701.055/2020/25.
A felperes: VPE Vasúti pályakapacitás-elosztó Kft.
(1054 Budapest, Szabadság tér 7.)
A felperes képviselője: Szabó és Szomor Ügyvédi Iroda – ügyintéző: dr. Sz. Szabó Sándor ügyvéd
(1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky u. 55. III/1.)
Az alperes: Innovációs és Technológiai Minisztérium, mint
Vasúti Igazgatási Szerv
(1011 Budapest, Fő utca 44-50.)
Az alperes jogi képviselője: dr. Veres Ildikó kamarai jogtanácsos
Az alperesi érdekelt: MÁV Magyar Államvasutak Zrt.
Az alperesi érdekelt jogi képviselője: (1087 Budapest, Könyves Kálmán krt. 54-60.)
dr. Héjja Dániel kamarai jogtanácsos
A per tárgya: vasúti igazgatási (piacfelügyeleti) ügyben hozott
PIUF/97933-10/2019-ITM. számú közigazgatási határozat
megtámadása

í t é l e t:

A Fővárosi Törvényszék a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 110 000 (száztízezer) forint, az alperesi érdekeltnek 30 000 (harmincezer) forint perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak – az adóhatóság külön felhívására – 30 000 (harmincezer) forint kereseti illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az ítélet alapjául szolgáló tényállás

- [1] A vasúti pályakapacitások elosztására létrehozott felperesnek a nyílt hozzáférésű vasúti pályahálózatot működtető alperesi érdekelt hálózati üzletszabályzatának (a továbbiakban: HÜSZ) az elkészítése és közzététele is a feladatát képezi a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 67/P. § (3) bekezdésének d) pontja alapján minden menetrendi évre vonatkozóan. A pályahálózat-működtetők, így az alperesi érdekelt is, a Vtv. 57. § alapján kötelesek a vasúti pályahálózat-kapacitás biztosítására a hozzáférésre jogosultakkal szerződést kötni, amely szerződés a hálózat hozzáférési szerződés (a továbbiakban: HHFSZ).
- [2] Az alperesi érdekelt 2018-2019 menetrendi években alkalmazott HHFSZ
- 8.5. pontja szerint: „A menetvonal lemondás mulasztási díj az alapszolgáltatások felár nélküli díjának százalékában kifejezve kerül megállapításra. [...] Lemondott, illetve le nem mondott és le nem közlekedett (teljes útvonalon elmaradt menetvonalak esetén a menetvonal megrendelésében szereplő tervek alapján került felszámításra a

lemondási díj. [...])

- 8.6.2. pontja szerint: „A rakodóterület kapacitásának hatékonyabb kihasználtsága és az indokolatlan kapacitásfoglalás elkerülése érdekében a rakodóhely igénybevételének elmaradása vagy lemondása esetén lemondási díj került alkalmazásra. (...) A rakodóhely igénybevételének elmaradása vagy lemondása esetén fellépő többletfizetési kötelezettség elszámolása tervadatok alapján történik, a számlamellékletben azonosítható módon feltüntetve.”
- 8.7.2 pontja szerint: „Az indokolatlan kapacitásfoglalás elkerülése érdekében indokolt a lemondási díj alkalmazása, a szolgáltatáshoz kapcsolódó lemondási díjak a szolgáltatás díjának százalékában kerülnek meghatározásra. (...) A tolatószemélyzet biztosítása szolgáltatás lemondása esetén a többletfizetési kötelezettség számításának alapja a megrendelésben szereplő mennyiség.”

[3] Az alperesi érdekelt 2018-2019 menetrendi évekre vonatkozó HÜSZ

- 4.6. pontja a „Lemondási szabályok, eljárás lemondás elmaradása miatt” cím alatt rendelkezett a menetvonalak, szolgáltatások felhasználásának szabályairól (az alapelvről a 4.6.1. pontban, a menetvonalak, szolgáltatások lemondásáról a 4.6.2. pontban). – E szabályok nem tartalmazzák annak ismertetését, hogy a valóságban a menetvonal lemondása, valamint a menetvonal lemondása elmulasztása esetére a hozzáférésre jogosultak számára az alperesi érdekelt felé díjfizetési kötelezettség keletkezik, amely ténylegesen kiszámlázásra is kerül.
- 6.4.1. pontja ugyanakkor azt rögzíti: „A foglalási díj az 57/2015 (IX.30.) NFM rendelet 8. § (2) bekezdése alapján a Teljesítményösztönző Rendszerben kerül meghatározásra. Jelen menetrendi időszakban lemondási díj nem kerül meghatározásra.”

[4] A HÜSZ részét (annak mellékletét) képező Teljesítményösztönző Rendszer (a továbbiakban: TÖR) IV.2. pontja tartalmazza a „Foglalási díj” -ra vonatkozó rendelkezéseket. A szabályozás a foglalási díjat kizárólag azon kapacitásigénylők vonatkozásában határozza meg, amelyek rendszeresen nem használják fel a nekik odaítélt menetvonalakat; a rendszerességet a vizsgált hónapra összes kiutalt, de lemondott, valamint lemondás mulasztásban érintett menetvonalak darabszámának meghatározott hányadában, havonta állapítja meg; a foglalási díj abban az esetben kerül felszámításra, amennyiben a vizsgált hónapra megrendelt, közlekedési napkijelöléssel rendelkező kiutalt menetvonalakból a lemondott, valamint lemondás mulasztásban érintettek részaránya eléri a 60 %-ot; a foglalási díjat, havonta számlázza ki, azonosítható módon feltüntetve.

[5] Az alperes 2019. szeptember 30-én – vasúti igazgatási szervként, a Vtv. 79/E. § (1) bekezdése alapján, piacfelügyeleti jogkörben eljárva – hatósági ellenőrzést indított a lemondási díj tekintetében az alperesi érdekelt hálózat-hozzáférési szerződésében és a hálózati üzletszabályzatában foglalt rendelkezések összhangjának vizsgálata tárgyában. Ennek keretében adatszolgáltatásra kötelezte az alperesi érdekeltet arra vonatkozóan, mit ért a HÜSZ 6.4.1. pontban szereplő "lemondási díj" alatt; illetve miként felel meg a HHFSZ 8.5. pontja szerinti „menetvonal lemondás mulasztási díj” a HÜSZ 6.4.1. pontjában meghatározott azon követelménynek, hogy a "jelen menetrend időszakban lemondási díj nem kerül meghatározásra". Az alperesi érdekelt nyilatkozatában kifejtette, hogy a „lemondási díj” fogalmat önálló jelentéssel nem ruházta fel, azt a HÜSZ részét képező TÖR-be bevezetett „foglalási díjjal” azonosként értelmezi, mert mindkettő ugyanazt a célt szolgálja. Az egységes európai vasúti térség létrehozásáról szóló Európai Parlament és Tanács 2012/34/EU átdolgozott irányelve (2012. november 12.) (a továbbiakban: Irányelv) és a vasúti teljesítményt ösztönző rendszer részletes szabályairól szóló 57/2015. (IX. 30.) NFM rendelet (a továbbiakban: TÖR rendelet) is előírja a „foglalási díj” kötelező alkalmazását, ezért a „lemondási díj” használatát kivezette, és helyette a „foglalási díjat” alkalmazza. A

„menetvonal lemondás mulasztási díj” abban tér el a „fogalási díjtól”, hogy míg a foglalási díj a rendszeresen fel nem használt menetvonalak után kerül alkalmazásra, ezt a tételt az eseti jelleggel fel nem használt kapacitások után alkalmazzák. Az alperes megállapította, hogy ellentmondás áll fenn az alperesi érdekelt kijelentései és gyakorlata között; az alperesi érdekelt nem adott teljes körű választ; továbbá a lemondási díj alkalmazásának gyakorlata nem felel meg az HÜSZ 6.4.1. bekezdésében foglaltaknak, ezért 2019. november 7-én a HHFSZ-ben és a HÜSZ-ben foglalt, a pályahálózat-működtető által nyújtott szolgáltatások igénybevételének elmaradására vagy lemondására vonatkozó rendelkezések vizsgálata tárgyában az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 101. § (1) bekezdés a) pontja alapján eljárást indított. Az eljárás során az alperesi érdekelt a nyilatkozatát kiegészítette azzal, hogy a HÜSZ 6.4.1. pontjában szereplő lemondási díj alkalmazására vonatkozó megállapítást kizárólag az egy vonat leköszlekedtetéséhez szükséges pályahálózat-kapacitás, azaz a menetvonal lemondására értelmezi. A HHFSZ 8.6.2. és 8.7.2. pontjaival kapcsolatosan pedig akként nyilatkozott, hogy az olyan átalány-kártérítési tétel, amely a megrendelő vasúti társaság szerződésszegő magatartása miatt kerül a szerződésszegés jogkövetkezményeként felszámítására, ugyanakkor a díjak elnevezése valóban félreértésre adhat okot, így ezen kötbér jellegű tételek elnevezését pontosítani fogja a következő 2019-20-as menetrendi időszakra vonatkozóan. A felperes a hatóság felhívására azt válaszolta, hogy az HÜSZ 6.4.1. pontja szerinti lemondási díj a HÜSZ-ben nem kerül alkalmazásra, ezért nem tartalmazza a HÜSZ a fogalom definícióját.

A keresettel támadott döntés

- [6] Az alperes megállapította, hogy a HÜSZ a Vtv. 67/L. § (3) bekezdésében foglaltaknak nem tesz eleget, ezért a felperest 2019. december 11-én kelt PIUF/97933-10/2019-ITM. számú határozatával – a HHFSZ és a HÜSZ összhangban állása, valamint a Vtv. 67/L. § (3) bekezdésének való megfelelés érdekében – 15 napon belül arra kötelezte, hogy:
- a HÜSZ 4.6.1. pontjában szereplő "Jelen menetrendi időszakban lemondási díj nem kerül meghatározásra." kitételt törölje;
  - a HÜSZ 4.6. "Lemondási szabályok, eljárás a lemondás elmaradása esetén" című fejezetében az alperesi érdekelt tekintetében utaljon arra, hogy a menetvonal lemondása, valamint a menetvonal lemondásának elmulasztása esetén díjfizetési kötelezettség keletkezik;
  - a TÖR-ben az alperesi érdekelt tekintetében határozza meg a HHFSZ 8.5. pontjában alkalmazott "menetvonal lemondás mulasztási díj" vonatkozásában a lemondás elmulasztása esetén alkalmazott díjjal összefüggésben a lekötött, de ténylegesen igénybe nem vett kapacitásért a hozzáférésre jogosult által fizetendő, a menetvonalért fizetendő alapszolgáltatás díjának meghatározott mértékű hányadát, valamint a HHFSZ 8.7.2. pontjában alkalmazott "tolatószemélyzet biztosításához kapcsolódó lemondási díj" vonatkozásában a lemondás elmulasztása esetén alkalmazott díjjal összefüggésben a lekötött, de ténylegesen igénybe nem vett szolgáltatásokért a hozzáférésre jogosult által fizetendő, a szolgáltatásért fizetendő díj meghatározott mértékű hányadát.

Döntését a Vtv. törvény 67/L. § (3) bekezdésére, 67/O. § (5) bekezdésére és a TÖR rendelet 3. § (1) bekezdés d) pontja d) alpontjára alapította. Indokolása szerint az alperesi érdekelt és a felperes is úgy nyilatkozott, hogy a lemondási díj nem kerül alkalmazásra, és azt egyik fél sem definiálta, ezért a HÜSZ 6.4.1. pontjában szereplő nem alkalmazott, és meg nem határozott díjra való hivatkozás felesleges és félreérthető, különösen, hogy a menetvonal lemondás mulasztási díj, a tolatószemélyzet biztosításához kapcsolódó lemondási díj, és a rakodóhely igénybevételének elmaradása, vagy lemondása esetén alkalmazott díj elnevezésükben hasonlóak. Egy nem definiált fogalomról nem jelenthető ki, hogy az alkalmazásra kerül, vagy nem, logikailag nem helytálló az a hivatkozás, hogy azért nem került meghatározásra a lemondási díj definíciója, mert az nem került alkalmazásra. A TÖR rendelet

3. § (1) bekezdés d) pont dj) alpontja szerint a kiutalt menetvonal felhasználása esetén követendő eljárást a HÜSZ-nek tartalmaznia kell. A HÜSZ 4.6. pontjában leírtak azonban a menetvonal lemondás vagy lemondás elmaradása miatt a hozzáférésre jogosultak által fizetendő díjat nem említik, a díj megfizetése ugyanakkor a hozzáférésre jogosultak által követendő eljárás része, így a díjfizetési kötelezettség keletkezésére utalásnak a HÜSZ vonatkozó részében való szerepeltetése szükséges. Mivel a HHFSZ-ben alkalmazott menetvonal lemondás mulasztási díj és az alkalmazott tolatószemélyzet biztosításához kapcsolódó lemondási díj a lekötött, de ténylegesen igénybe nem vett kapacitásért, illetve szolgáltatásért fizetendő díj, így azt a Vtv. 67/L. § (3) bekezdés alapján a TÖR-ben kell meghatározni, mégpedig a menetvonalért fizetendő szolgáltatás díjának meghatározott mértékű hányadában, illetve a ténylegesen igénybe nem vett szolgáltatásokért fizetendő díj meghatározott mértékű hányadában.

A kereset, a védírat, az alperesi érdekelt kérelme

- [7] A felperes az alperes határozatát keresettel támadta. Keresetében – a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 89. § (1) bekezdés a) pontja és 92. § (1) bekezdés c) pontja alapján – kérte a határozat megsemmisítését, továbbá perköltsége megtérítését. Hivatkozása szerint az alperes határozata szakszerűtlen, mert nem jelöli meg, hogy melyik HÜSZ vonatkozásában folytatta le a vizsgálatát, melyik tartalma tekintetében állapított meg jogsértést, és melyik tekintetében kellene eleget tenni a határozatban foglalt módosítási kötelezettségnek, emiatt a határozat végrehajthatatlan. Az ellenőrzés időpontjában a 2018-19-es menetrendi HÜSZ volt hatályban; a határozat közlésekor már 2019-20-as, és mindezek mellett már közzétételre került a 2020-21-es menetrendi HÜSZ is. Ebből következően az ellenőrzés még a 2018-19-es HÜSZ-t értelmezte; a határozat alapján pedig már a 2019-20-ast kellene módosítani. A határozatnak egyértelműen tartalmaznia kell az ellenőrzött szabályzatok időbeli hatályát, egyértelműen kell meghatároznia, hogy a kötelezés pontosan melyik szabályzat mely részeire vonatkozik. Az alperesnek a vizsgálata során és a határozatában meg kellett volna jelölnie, hogy az mire vonatkozik és milyen módosításra kötelez.
- [8] Érdemben azzal érvelt, hogy a határozatban hivatkozott jogszabályok egyike sem tartalmaz olyan kötelezést, amely alapján a lemondási díjat a határozatban foglaltak szerint szabályoznia kellene a HÜSZ-ben. Az alperes a védíratban sem jelölte meg azt a jogszabályi rendelkezést, amely kötelezővé tenné a HÜSZ-ben a határozatban rögzített rendelkezések szerepeltetését. A Vtv. 67/L. § (3) bekezdése ugyanis – az alperes állításával ellentétben – nem a lemondási díjra, hanem a foglalási díjra vonatkozó szabályokat tartalmazza, erre utal annak címe és tartalma is. A HÜSZ, illetőleg az annak részét képező TÖR a szabályoknak eleget tesz azzal, hogy a HÜSZ 6.4.1. pontja utal arra, hogy a foglalási díj szabályai a TÖR-ben kerülnek meghatározásra; a TÖR IV.2. pontja pedig rögzíti a foglalási díj alkalmazásának szabályait. Csatolta a 2019/20-as menetrendi évre vonatkozó TÖR releváns részét azzal, hogy a menetrendi évekre szóló szabályozás egyébként azonos.) Állította, hogy a TÖR rendelet 3. § (1) bekezdés d) pont dj) alpontjának is eleget tesz a HÜSZ, mégpedig a foglalási díj TÖR-beli szabályozásával, másrészt a HÜSZ 4.6. "lemondási szabályok, eljárás a lemondás elmaradása miatt" című pontjában foglaltak szerint. Mindezek alapján az alperes jogsértő módon állapította meg ennek az ellenkezőjét és jogsértően kötelezte a HÜSZ módosítására.
- [9] Azt is kifogásolta, hogy a HHFSZ-szel való összhang megteremtését oly módon próbálja meg biztosítani az alperes, hogy a HHFSZ-ben szabályozott lemondási díjak HÜSZ-ben történő szerepeltetésére kötelez, ami teljes mértékben jogellenes. Az alperesi érdekelt által szerepeltetett lemondási díjak HÜSZ-ben történő szabályozására nincs jogszabályi kötelezettsége. Amennyiben azt az alperesi érdekelt mégis szerepeltetni kívánná a

jogviszonyaiban, a Vtv. 58. § (4) bekezdése szerint kellene eljárnia, és azt kérnie kellene, mivel a HHFSZ a HÜSZ-ben foglaltaktól csak a vasúti igazgatási szerv előzetes hozzájárulásának megfelelően térhet el. Az alperes tehát az összhang megteremtése érdekében akkor járt volna el jogszerűen, ha az alperesi érdekelt által alkalmazott lemondási díj tekintetében megvizsgálja előbb, hogy az alperesi érdekelt kérte-e az eltéréshez való előzetes hozzájárulást, és ennek hiányában megállapítja az alperesi érdekelt jogsértését és őt kötelezi a módosítására vagy a hozzájárulás kérésére. Azzal is érvelt, hogy a TÖR-ben történő szerepeltetés előfeltétele az is, hogy legyen az ösztönző hatásra vonatkozó előzetes feltételezés, amely bekövetkezése vagy elmaradása számszerűen vizsgálható. Ilyen előzetes feltételezést azonban a lemondási díjhoz nem tud kötni, mert azok elvárt hatása a számára nem ismert. Ösztönző elemként a TÖR-ben az alperesi érdekelt által jelenleg alkalmazott szankció nem szerepelhet, csak – esetlegesen – az általános szerződéses feltételek között akkor, ha az nem minősül gazdasági erőfölénnyel való visszaélésnek, azaz mindkét szerződő félre azonos terheket és kötelezettségeket ró.

- [10] Az alperes tévesen értelmezi a Vtv. 67/L. §-ban szereplő foglalási díjat, amikor azt mind a rendszeres szolgáltatás felhasználás-elmaradás, mind pedig az egyedi menetvonalai szolgáltatáslemondás-elmaradás esetén alkalmazhatónak tekinti; és téved, amikor a felhasználás tényét összekapcsolja az egyedi esetekre vonatkozóan a lemondás elmulasztásával. A normaszövegből az állapítható meg, hogy a foglalási díj egy ösztönző elem, amelynek célja, hogy a felhasználót a kapacitás hatékony kihasználására ösztönözze. Ezért is kerülnek annak szabályai a TÖR-ben meghatározására. A foglalási díj célja a felhasználók arra történő ösztönzése, hogy a kapacitáslefoglalásaik megalapozott döntésen alapuljanak, az indokolatlan igénylések a szabad kapacitás felhasználását ne gátolják. A foglalási díj számos ponton eltér az alperesi érdekelt által szabályozott díjaktól, annak érvényesítése nem függ a lemondás tényétől, és nem számítható fel egyedi esetekben. Egyetlen egységes foglalási díjat szabályoz a Vtv. 67/L. §, nincs külön szabályozás az egyedileg és a rendszeresen fel nem használt menetvonalak esetén fizetendő díjra. A foglalási díj csak a rendszeresen fel nem használt kapacitás tekintetében alkalmazandó. E szakasz (1) bekezdése a foglalási díj alkalmazása célját; a (2) bekezdés a felszámításának eseteit; a (3) bekezdés a felszámítás esetén fizetendő díj meghatározásának módját; a (4) bekezdés a kihasználás elmulasztása meghatározását szabályozza. Ezzel az értelmezéssel összhangban van az EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2012. november 21-i 2012/34/EU IRÁNYELVE az egységes európai vasúti térség létrehozásáról (a továbbiakban: Irányelv) 36. cikkében szabályozott foglalási díj fogalma is. Ha és amennyiben mégis elfogadnánk-e két önálló esetkört, a (2) bekezdés akkor is csak a rendszeresen fel nem használt menetvonalak esetén teszi kötelezővé annak szabályozását. Az egyedi lemondási díj szabályozásának hiánya miatt a HÜSZ akkor sem lenne jogsértő, ha az alperesi értelmezés bizonyulna helyesnek. Nem kötelezően szabályozandó esetekben ugyanis a pályahálózat-működtető döntése az, hogy az adott szabályozást kívánja-e szerepeltetni a HÜSZ-ben, és ilyen kérés nem érkezett felé. A TÖR rendelet 3. § (1) bekezdés d) pontja kapcsán előadott alperesi érvelés azért nem helytálló, mert nem szükségszerűen foglalja magában ez az előírás a díjfizetési kötelezettség előírását, a jelenlegi szabályozás maradéktalanul elegendő tesz TÖR rendelet hivatkozott pontjának.
- [11] Az alperesi érdekelt sem jelölt meg a beadványában olyan kötelezettséget, amely alapján a HÜSZ-ben szerepeltetnie kellene az alperesi érdekelt által kötött HHFSZ-ben szereplő díjakat; és elismerte ezen alkalmazott díjak káráltány/szankció szerepét. A HÜSZ-nek azonban nem az funkciója, hogy szerződösszegések jogkövetkezményeit szabályozza, erre egyértelműen a HHFSZ szolgál. Önmagában a szerződösszegés nem elegendő indok egy ösztönző bevezetésére, annak kimutatható, mérhető ösztönző hatás is kell. Ösztönzőt bevezetni csak úgy lehet, hogy a vonatkozó TÖR rendelet 5. § (1) bekezdésében foglalt felek

közötti megállapodás létrejöttét ne veszélyeztesse. Az alperesi érdekelt a lemondási díjat szerepeltetheti az általános szerződési feltételeket szabályozó mellékletben, illetőleg kérheti annak a szerepeltetését, mint nem kötelező tartalmi elemet, amennyiben érdekében áll az adott szabályozás. A HHFSZ-ben foglalt szabályozás jogszerűsége nem tárgya a jelen eljárásnak.

- [12] Az alperes védiratában a határozatban foglaltakat – helyes indokaira tekintettel – annak változatlanul fenntartotta, és a kereset, mint alaptalan elutasítását kérte. Perköltsége megtérítését költségjegyzék benyújtása útján számította fel. Hivatkozása szerint az irányadó jogszabályi rendelkezések figyelembevételével járt el, a döntése nem jogsértő, a kereset megalapozatlan. Utalt arra, hogy piacfelügyeleti jogkörében járt el a Vtv. 79/E. § (1) bekezdése alapján, amely szerint: "A vasúti igazgatási szerv – a versenyhatóság hatáskörének sérelme nélkül – a vasúti közlekedési piac zavartalan, eredményes működésének, a piaci szereplők érdekei védelmének, a tisztességes és hatékony piaci verseny fenntartásának elősegítése, valamint a kapacitásigénylőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés elkerülése érdekében hatósági jogkörében a piacfelügyeleti ellenőrzési tevékenységet végez." Az eljárása során az akkor hatályos HÜSZ tartalmát vizsgálta, a kötelezés egyértelműen a döntés meghozatalakor fennálló állapotra alkalmazandó, a határozat ezért végrehajtható. Amennyiben a bíróság úgy ítélné meg, hogy eljárási hiba az, hogy ezeket pontosan nem rögzítette, ez az ügy érdemére nem kiható jogsértés, miután azt a felperes is elismerte, hogy mindegyik figyelembe vehető HÜSZ – a tartalmát tekintve, a vizsgált elemeket illetően – azonos, és az alperes az eljárása során a jogszabályi előírásoknak való megfelelést vizsgálta. Nincs jogszabályi akadály annak, hogy ne csak a hatályos HÜSZ-t, hanem a már elkészített, érvényes szabályzatot is megvizsgálja.
- [13] A Vtv. 67/L. § (2) bekezdésében szabályozott foglalási díj és (3) bekezdésében szabályozott foglalási díj egymástól lényegesen eltér. Utóbbi az olyan menetvonalakra és szolgáltatásokra vonatkozik, amelyeket a lekötött a rendelkezésre jogosult, de ténylegesen nem vett igénybe, tehát kizárólag a lemondás elmulasztása esetén fizetendő, függetlenül attól, hogy az igénybevétel rendszeresen vagy egyedileg marad el. A „menetvonal lemondás mulasztási díj”, a „tolatószemélyzet biztosításához kapcsolódó lemondási díj”, és a „lemondási díj” a foglalási díj körébe tartozik, ezért a TÖR IV.2. Foglalási díj fejezete a Vtv. 67/L. § (2) bekezdésben leírt esetet, azaz a rendszeres lemondáskor alkalmazandó foglalási díjat határozza meg, de a (3) bekezdés a lemondásokra és az egyéb szolgáltatásokra is vonatkozik, nem csak kifejezetten a lekötött kapacitásokra. Ezért kötelezte a felperest arra, hogy a nem foglalási díjként nevesített, de annak számító lemondási díjat is rögzítse. A HÜSZ ezért csak részben felel meg a TÖR rendelet 3. § (1) bekezdésének, mivel a rendszeres lemondás és az eseti jellegű lemondás a Vtv. 67/L. § (2) és a (3) bekezdés szerint önállóan létezik, ezért a TÖR rendelet 3. § (1) bekezdés d) pontja is mindkettőt magában foglalja, emiatt kell a díjfizetési kötelezettség keletkezését a HÜSZ-ben rögzíteni, és annak mértékét, meghatározott mértékű hányadát pedig a TÖR-ön belül. Az alperesi érdekelt is elismerte, hogy a félreértésre adhat okot a díjak elnevezése és vállalta, hogy a következő 2019-20-as menetrendi évre vonatkozóan a szerződésekben pontosítani fog.
- [14] Az alperesi érdekelt kérelmében arra hivatkozott, hogy a felperes keresete alaptalan, ezért annak elutasítását és az alperes határozatának helybenhagyását kérte. Perköltséget igényelt, azonban a költségjegyzékén az igényelt összeget nem számította fel. Bemutatta, hogy a rakodóhely lemondási díj, a tolatószemélyzet biztosításához kapcsolódó lemondási díj miként került bevezetésre, azoknak mi a célja; hogy az átalány kártérítés funkcióját töltik be, annak érdekében, hogy a kapacitás a lehető legteljesebb mértékben kihasználható legyen. E jogkövetkezmény pénzügyi ösztönzőként működik, és a jogsértő gyakorlat visszaszorítását célozza. Hangsúlyozta, hogy az alperes nem állapította meg a gyakorlatáról, hogy az jogsértő, hanem a felperest kötelezte, hogy ezen ösztönzők HHFSZ-ben történő szabályozását, a Vtv. 67/L. § (3) bekezdése alapján a TÖR-ben jelenítse meg a TÖR rendelet 3. § (1) bekezdés d)

alpontjában foglaltaknak megfelelően. A számára fontos, hogy ezen ösztönzők alkalmazhatóak legyenek, és valamely dokumentumban szerepeljenek. Amennyiben a TÖR-ben jelenítődnek meg, az számára megfelelő, és egyben jogszerű is. A felperes jelentős jog- és érdeksérelemre hivatkozása alaptalan, mert a határozat a szereplők anyagi pozícióját nem változtatja meg, ugyanazon díjakat teszi csak át a TÖR-be, amelyek most – és már évek óta – a HHFSZ-ben vannak szabályozva.

A bíróság döntése és annak jogi indokai

- [15] A kereset nem alapos.
- [16] A Fővárosi Törvényszék a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2. § (4) bekezdése és 85. § (1) bekezdése értelmében a kereseti kérelem korlátai között, és a Kp. 85. § (2) bekezdése alapján a megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján vizsgálta. A bíróság az ítéleti tényállást a közigazgatási eljárás iratai, a felek perbeli nyilatkozatai és a per iratai alapján állapította meg. Döntése meghozatalakor a Kúria irányadó ítélkezési gyakorlatára, közzétett határozataira csak az eljárási jogsértés vonatkozásában tudott figyelemmel lenni, attól nem tért el; az alapul fekvő anyagi jogi jogkérdést érintően azonban olyan Kúriai döntés, amely irányadó lehetett volna, a közzétett esetek között nem volt fellelhető.
- [17] A bíróság elsőként a felperes eljárási hivatkozását vizsgálta. A TÖR rendelet 4. § (3) bekezdése értelmében a HÜSZ a közzétételt követő naptári év december hónap második szombatján 24 órától a közzétételt követő második naptári év december második szombatján 24 óráig hatályos. Az alperes által folytatott hatósági eljárás időpontjában a 2018-19-es menetrendi évre vonatkozó HÜSZ volt hatályban, ugyanakkor a határozat kelezésekor és annak közlésekor már a 2019-20-as menetrendi évre vonatkozó HÜSZ, és a szabályok értelmében közzétételre került a 2020-21-es évre vonatkozó HÜSZ is, amely részben már szintén alkalmazandó volt.
- [18] A határozat indokolásában valóban nem jelölte meg az alperes egyértelműen, hogy a vizsgálata és a kötelezése pontosan melyik menetrendi évre vonatkozik, melyik HÜSZ tekintetében kellene eleget tenni a határozatban foglalt módosítási kötelezésnek. Tekintettel azonban arra, hogy – ahogyan arra az alperes is helytállóan utalt – a rendelkezésre álló adatokból és az ismert jogszabályi környezetből a kötelezés tartalma nem lehetett kétséges, és a felek egyezően adták elő azt is, hogy a vizsgált időszaki és az azt követő HÜSZ szövege – a releváns részeket illetően – teljesen azonos volt, ezért olyan tényállás tisztázási probléma, indokolási hiányosság és ezekből következően olyan végrehajtási probléma ténylegesen nem merülhetett fel, amely miatt ez a jogsértés az ügy érdemére, a döntés megalapozottságára kihatott volna. Az alperes e jogsértésének az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt, ezért ez az indokolási hiányosság a Kp. 88. § (1) bekezdés c) pontja alapján a határozat megsemmisítését és új eljárásra kötelezést nem eredményezhetett. A bíróság figyelemmel volt az Ákr. 81. § értelmezése körében kialakult joggyakorlatra, amelyet a Kúria Kfv.IV.37.360/2016/10., Kfv.I.35.224/2016., Kfv.V.35.706/2013/12., Kfv. 35.048/2014/7. számú döntései láttatnak. A bíróság ezért érdemben vizsgálta a felmerült jogkérdéseket.
- [19] Annak érdekében, hogy állást tudjon foglalni az alperesi érdekelt által felszámított lemondási díjak TÖR-rel és foglalási díjjal való kapcsolata helyes értelmezéséről és az arra vonatkozó szabályozás megfelelősége kérdésében, a bíróság komplexen, időbeli és hierarchiai összefüggéseiben is vizsgálta a felek által hivatkozott normák (a Vtv. és a TÖR rendelet, továbbá az értelmezéshez segítségül hívott Irányelvek) tartalmát.

- [20] A Vtv. -ben a 67/K. §, a 67/L. § és a 67/O. § rögzíti a TÖR, a foglalási díj és a HÜSZ szabályait:
- [21] „TELJESÍTMÉNYÖSZTÖNZŐ RENDSZER
- 67/K. § (1) A hálózat-hozzáférési díjképzés rendszere a teljesítményösztönző rendszerrel együtt a vasúti pályahálózat zavarainak, késéseinek minimalizálására és a vasúti pályahálózat teljesítményének javítására ösztönzi a kapacitásigénylőt és a pályahálózat-működtetőt.
- (2) A teljesítményösztönző rendszert a pályahálózat-működtető vagy - nem független pályahálózat-működtető esetén - a VPSZ határozza meg.
- (3) A teljesítményösztönző rendszer e §-ban, valamint a teljesítményösztönző rendszerre vonatkozó részletes szabályokról szóló rendeletben meghatározott alapelvei az országos jelentőségű vasútvonalak egészére vonatkozóan azonosak.
- (4) A teljesítményösztönző rendszerből következő elszámolások kizárólag a pályahálózat-működtető és a hozzáférésre jogosult között történik.
- (5) A teljesítményösztönző rendszerben meghatározottak egységesen és hátrányos megkülönböztetés nélkül vonatkoznak mind a kapacitásigénylőre, mind a pályahálózat-működtetőre.
- (6) A teljesítményösztönző rendszer alapelveit és a teljesítményösztönző rendszerre vonatkozó részletes szabályokat a miniszter rendeletben állapítja meg.”
- [22] FOGLALÁSI DÍJ
- 67/L. § (1) A hozzáférésre jogosult és a pályahálózat-működtető között a vasúti pályahálózatkapacitás biztosítására vonatkozó szerződésben - vertikálisan integrált vállalkozás esetében az általa működtetett vasúti pályahálózatra vonatkozóan a belső megállapodás alapján - a pályahálózat-működtető foglalásdíj-fizetési kötelezettséget állapíthat meg, amelynek célja a kapacitás hatékony kihasználása.
- (2) A foglalási díjat a pályahálózat-működtető köteles kiszabni azon hozzáférésre jogosultak esetében, amelyek rendszeresen nem használják ki a nekik odaítélt menetvonalakat vagy azok egy részét.
- (3) A lekötött, de ténylegesen igénybe nem vett kapacitásért a hozzáférésre jogosult vasúti társaság a menetvonalért fizetendő alapszolgáltatás díjának a teljesítményösztönző rendszerben meghatározott mértékű hányadát fizeti. A teljesítményösztönző rendszerben meghatározott egyéb szolgáltatások vonatkozásában a lekötött, de ténylegesen igénybe nem vett szolgáltatásokért a hozzáférésre jogosult a szolgáltatásért fizetendő díj teljesítményösztönző rendszerben meghatározott mértékű hányadát fizeti.
- (4) A pályahálózat-működtető a hálózati üzletszabályzatban közzéteszi azokat a feltételeket, amelyek alapján megállapítható a kihasználás elmulasztása. A feltételek hálózati üzletszabályzatban való meglétét és azt, hogy az hátrányos megkülönböztetést nem valósít meg, a vasúti igazgatási szerv ellenőrzi.”
- [23] „A HÁLÓZATI ÜZLETSZABÁLYZAT
- 67/O. § (1) A pályahálózat-működtető
- a) a vasúti pályahálózat-kapacitás biztosítására vonatkozó általános szerződési feltételeit,
- b) a díjképzési rendszer elemeit, valamint azok alkalmazásának részletes feltételeit,
- c) a vasúti pályahálózat-kapacitás elosztásának részletes feltételeit, ideértve az összehangolási eljárást szabályozó elveket és az eljárás részletes szabályait,
- d) a vasúti pályahálózatra vonatkozó forgalmi és műszaki jellemzőket,
- e) a pályahálózat-működtető hálózatahoz kapcsolódó kiszolgáló létesítményekhez való hozzáférés és az azokon belüli szolgáltatásnyújtás feltételeivel kapcsolatos, a kiszolgáló létesítményben nyújtott szolgáltatások igénybevétele érdekében szükséges, a kiszolgáló létesítmény üzemeltetője által nyújtott naprakész információk felsorolásáról szóló rendeletben meghatározott információkat vagy olyan honlap elérhetőségét, amelyen ezek az adatok

elektronikus formában térítésmentesen hozzáférhetőek,

f) a teljesítményösztönző rendszerrel kapcsolatos megállapodásokat

a vasúti pályahálózathoz történő nyílt hozzáférés részletes szabályairól szóló rendeletben meghatározott követelményeknek megfelelően magyar és angol nyelven Hálózati Üzletszabályzatban hozzáférhetővé teszi.

(2) A pályahálózat-működtető az adott menetrendi évre vonatkozó Hálózati Üzletszabályzatot az éves menetvonaligények benyújtási határidejének lejárata előtt legalább négy hónappal közzéteszi, és a közzétételt megelőzően az érdekelt felek részére lehetőséget biztosít az egyeztetésre. A hálózati üzletszabályzat tervezetét - annak közzétételét megelőző harminc nappal a honlapján nyilvánosságra hozza. A pályahálózat-működtető a vasúti igazgatási szervet a Hálózati Üzletszabályzat tervezetére vonatkozóan beérkezett észrevételekről és az egyeztetéssel kapcsolatos minden körülményről haladéktalanul tájékoztatja. A vasúti igazgatási szerv a Hálózati Üzletszabályzat összeállítására vonatkozó szabályok megsértése esetén az érintett felet vagy feleket hivatalból a jogszerű magatartás tanúsítására kötelezi.

(3) A Hálózati Üzletszabályzat készítője köteles a Hálózati Üzletszabályzatot honlapján - mindenkor hatályos szövegével - közzétenni, valamint a szabályzat kiadásának költségeit meg nem haladó összegű ellenérték fejében nyomtatott formában rendelkezésre bocsátani.

(4) A Hálózati Üzletszabályzat készítője gondoskodik arról, hogy a Hálózati Üzletszabályzatban szereplő információk naprakészek legyenek és köteles a Hálózati Üzletszabályzatot ennek érdekében szükség szerint módosítani. A Hálózati Üzletszabályzat tervezetét (módosítás esetén a Hálózati Üzletszabályzat módosításának tervezetét) a közzétételt megelőzően a vasúti igazgatási szerv részére meg kell küldeni.

(5) A vasúti igazgatási szerv a Hálózati Üzletszabályzatot hivatalból megvizsgálja, és ha annak tartalma ellentétes az e törvényben, valamint a vasúti pályahálózathoz történő nyílt hozzáférés részletes szabályairól szóló rendeletben foglaltakkal, annak módosítását hivatalból elrendeli.

(6) Ha a kiszolgáló létesítmény üzemeltetője nem azonos a kiszolgáló létesítményhez kapcsolódó vasúti pályahálózat pályahálózat-működtetőjével, akkor a kiszolgáló létesítmény üzemeltetője a pályahálózat-működtető rendelkezésére bocsátja azokat a kiszolgáló létesítményben nyújtott szolgáltatások igénybevétele érdekében szükséges, a kiszolgáló létesítmény üzemeltetője által nyújtott naprakész információk felsorolásáról szóló rendeletben meghatározott naprakész információkat, amelyeket az (1) bekezdés e) pontja alapján a Hálózati Üzletszabályzatnak tartalmaznia kell, vagy azon honlap elérhetőségét, amelyen ezek az adatok elektronikus formában, naprakész állapotban térítésmentesen hozzáférhetőek.”

[24] A TÖR rendelet a 3., 6., és 8. címekben rögzíti a TÖR alapvető szabályait, a további teljesítményösztönző elemek és a TÖR értékelésének részletszabályait az alábbiak szerint:

„3. A teljesítményösztönző rendszer alapvető szabályai

3. § (1) A kapacitás-elosztó szervezet a hálózati zavarok csökkentése és a vasúti közlekedési teljesítmények javítása érdekében teljesítményösztönző rendszert határoz meg, amelynek alapelvei a vasúti pályahálózat egészére vonatkozóan azonosak.

(2) A teljesítményösztönző rendszer a késések kezelésére, valamint egyéb, a vonat közlekedtetéséhez, szolgáltatás igénybevételehez kapcsolódó mennyiségi és minőségi paraméterekre terjedhet ki.

(3) A teljesítményösztönző rendszerben a pályahálózat-működtető és a hozzáférésre jogosult áll egymással jogviszonyban. [...]

4. § (1) A teljesítményösztönző rendszer elemei lehetnek különösen a hálózati zavart okozó tevékenységért kiszabott pénzügyi hátrányok, valamint a terv feletti teljesítményért járó pénzügyi előnyök. A pénzügyi hátrány egyértelműen a pályahálózat-működtető vagy egy hozzáférésre jogosult által okozott hálózati zavarhoz kötődik. A teljesítményösztönző rendszer megkülönböztetés-mentesen állapít meg pénzügyi előnyöket és hátrányokat mind a pályahálózat-működtetőre, mind a hozzáférésre jogosultra vonatkozóan. [...]

(5) A teljesítményösztönző rendszer alapján meghatározott pénzügyi előnyök és hátrányok a hálózat-hozzáférési díjak pénzügyi elszámolásának keretében is elszámolhatók, de azok a hálózati zavarokból származó károk rendezésébe nem vonhatók be. A teljesítményösztönző rendszer alapján teljesítendő fizetési kötelezettségekre a pályahálózat-működtető Hálózati Üzletszabályzatában rögzített fizetési feltételeket kell alkalmazni, az e rendeletben rögzített eltérésekkel.”

[25] „6. További teljesítményösztönző elemek

8. § (1) A kapacitás-elosztó szervezet a teljesítményösztönző rendszerben a hozzáférésre jogosultak részére a vasúti pályahálózat-kapacitás iránti igények benyújtására olyan határidőket állapíthat meg, amelyekhez eltérő összegű pénzügyi előnyök és hátrányok tartoznak (többletfizetési kötelezettség a menetvonalak megfelelő tervezhetőségéhez kapcsolódóan). A határidőket, a pénzügyi előnyöket és a pénzügyi hátrányokat a kapacitáselosztó szervezet úgy állapítja meg, hogy azok a hozzáférésre jogosultakat a vasúti pályahálózat-kapacitás iránti igényeik tervezett közlekedéshez viszonyított minél korábbi benyújtására ösztönözzék.

(2) A kapacitás-elosztó szervezet a teljesítményösztönző rendszerben meghatározza a foglalási díj alkalmazásának szabályait.

(3) A kapacitás-elosztó szervezet a teljesítményösztönző rendszerben a vonatközlekedtetéshez vagy szolgáltatás igénybevételhez kapcsolódó mennyiségi és minőségi paraméterekre a hálózati zavarok elkerülése és a terv feletti teljesítmények ösztönzése céljából további előnyöket alkalmazhat. [...]

8. A teljesítményösztönző rendszer értékelése

10. § (1) A kapacitás-elosztó szervezet az alkalmazott teljesítményösztönző rendszer tapasztalatait - így különösen a hálózati zavarok csökkentésére gyakorolt hatásait - minden menetrendi időszakra vonatkozóan a pályahálózat-működtetők, az érintett hozzáférésre jogosultak és a vasúti igazgatási szerv bevonásával értékeli.”

[26] A TÖR rendelet 12. § rögzíti, hogy ez a rendelet – a Vtv. -vel együtt – az egységes európai vasúti térség létrehozásáról szóló 2012. november 21-i 2012/34/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 35. cikkének, 36. cikkének és VI. melléklet 2. pontjának való megfelelést szolgálja.

[27] AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2012. november 21-i 2012/34/EU IRÁNYELVE az egységes európai vasúti térség létrehozásáról az alábbiakat tartalmazza:

35. cikk

Teljesítményösztönző rendszer

(1) Az infrastruktúra-díjképzési rendszerek a vasúti hálózat zavarainak minimalizálására és a vasúthálózat teljesítményének javítására ösztönzik a vállalkozó vasúti társaságokat és a pályahálózat-működtetőket a teljesítményösztönző rendszer segítségével. Ebbe a rendszerbe beletartozhatnak a hálózat üzemelését zavaró tevékenységekért kiszabott büntetések, a zavarok által sújtott társaságok számára fizetett kártérítések, valamint a terv feletti teljesítményért járó jutalmak.

(2) A teljesítményösztönző rendszernek a VI. melléklet 2. pontjában felsorolt alapelvei a hálózat egészére vonatkoznak.

(3) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a VI. melléklet 2. pontja c) alpontjának módosításaira vonatkozóan a 60. cikkel összhangban felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el. Így a VI. melléklet 2. pontja c) alpontja a vasúti piac alakulása, valamint az 55. cikkben említett igazgatási szervezetek, a pályahálózat-működtetők és a vállalkozó vasúti társaságok tapasztalatai alapján módosítható. Ezekben a módosításokban ki kell igazítani a késési kategóriákat az iparágban kialakult legjobb gyakorlatok szerint.

36. cikk

Foglalási díj

A pályahálózat-működtetők megfelelő díjat vethetnek ki az elosztott, de fel nem használt kapacitásért. A kihasználatlansági díjnak a kapacitás hatékony kihasználására kell ösztönöznie.

E díjat kötelező felszámítani azon kérelmezők esetében, amelyeknek menetvonalat ítétek oda, ha rendszeresen nem használják ki a nekik odaítélt menetvonalakat vagy azok egy részét. E díj kiszabása céljából a pályahálózat-működtetők vasúthálózat-használati feltételeikben közzéteszik azokat a kritériumokat, amelyek alapján megállapítható a kihasználás elmulasztása.

Ezeket a kritériumokat az 56. cikkel összhangban az 55. cikkben említett igazgatási szervezet ellenőrzi.

Ezt a díjat vagy a kérelmezőnek vagy pedig a 41. cikk (1) bekezdésének megfelelően kijelölt vállalkozó vasúti társaságnak kell megfizetnie.

A pályahálózat-működtetőnek mindig képesnek kell lennie arra, hogy tájékoztassa az érdekelt feleket a felhasználó vállalkozó vasúti társaságok számára már elosztott infrastruktúrakapacitásról.”

- [28] AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2001. február 26-i 2001/14/EK IRÁNYELVE a vasúti infrastruktúrakapacitás elosztásáról, továbbá a vasúti infrastruktúra használati díjának felszámításáról (a továbbiakban: korábbi Irányelv) az alábbiakat tartalmazta a TÖR és a foglalási díj tekintetében:

„11. cikk

Teljesítményösztönző rendszer

(1) Az infrastruktúra-díjszabási rendszerek a teljesítményösztönző rendszer segítségével a vasúti hálózat zavarainak minimalizálására és a vasúthálózat teljesítményének javítására ösztönzik a vasúttársaságokat és a pályahálózat-működtetőket. Ebbe beletartozhatnak a hálózat üzemelését zavaró cselekedetekért kiszabott büntetések, a zavarok által sújtott társaságok számára fizetett kártérítések, valamint a terv feletti teljesítményért járó jutalmak.

(2) A teljesítményösztönző rendszer alapelvei a hálózat egészére vonatkoznak.

12. cikk

Foglalási díj

A pályahálózat-működtetők megfelelő díjat vethetnek ki az igényelt, de fel nem használt kapacitásért. A díjnak a kapacitás hatékony kihasználására kell ösztönöznie.

A pályahálózat-működtetőnek mindig képesnek kell lennie arra, hogy tájékoztassa az érdekelt feleket a felhasználó vasúttársaságok számára kiutalt infrastruktúra-kapacitásról.”

- [29] A fentiek értelmében rögzíthető, hogy a régi Irányelv is tartalmazta a teljesítményösztönző rendszer és a foglalási díj szabályait (11. cikk, 12. cikk). E szabályok értelmében:

- a pályahálózat-működtetők „megfelelő díjat” vethetnek ki az igényelt, de fel nem használt kapacitásért, amely díjnak a kapacitás hatékony kihasználására kell ösztönöznie;
- a pályahálózat-működtetőnek mindig képesnek kell lennie arra, hogy tájékoztassa az érdekelt feleket a felhasználó vasúti társaságok számára kiutalt infrastruktúra kapacitásáról;
- a teljesítményösztönző rendszerbe beletartozhatnak a hálózat üzemelését zavaró cselekedetekért kiszabott büntetések, a zavarok által sújtott társaságok számára fizetett kártérítések, valamint a terv feletti teljesítményért járó jutalmak.

Ehhez képest az új irányelv sem a TÖR-re tartozó szabályait, sem a foglalási díj lényegét nem változtatta meg, mindössze részletesebben foglalkozott a 35. illetve a 36. cikkeken a teljesítmény ösztönző rendszerrel és a foglalási díjjal. A változás azonban mindössze annyiban jelentkezik, hogy a jogalkotó már kötelezővé tette annak kiszabását a rendszeresen mulasztó felhasználókkal szemben, míg a korábbi Irányelvben ez csak lehetőségként állt a pályahálózat-működtetők rendelkezésére.

- [30] Nem fogadható el ezért a felperes és az alperesi érdekelt arra való hivatkozása, hogy a foglalási díj új irányelvi szabályozásához való igazodás okán volt szükség a korábban alkalmazott lemondások után fizetendő díjak tekintetében a szabályozás megváltoztatására; ebből következően került át a kapacitás lemondások miatti díjfizetés a HÜSZ-ből a HHFSZ-be; ezért nem szabályozható vissza a foglalási díjkategória részeként a HÜSZ részét képező TÖR-be. Ebből következően nem volt elfogadható, hogy az eddig is e célból alkalmazott díjakat a felperes a HÜSZ megalkotása során kirekessze a – már 20 éve erre a célra létrehozott, ezért újnak nem nevezhető – foglalási díj kategóriájából, és a keresetében és észrevételében bemutatott mértékű funkció és jelentésbeli különbségeket állítson.
- [31] A lemondás, mint a jellemző cselekmény utáni elnevezés csak egy régi szóhasználat, amely még fennmaradt az alperesi érdekeltnél, ezért nem ebből a szóalakból kell kiindulni a helyes jogértelmezés vizsgálata során, hanem az uniós és nemzeti jogalkotók által megfogalmazott célokból és kifejezésre juttatott egyértelmű szabályokból.
- [32] Azt a felek egyezően adták elő, hogy a Vtv. 67/L. § (1) bekezdése a foglalási díj alkalmazása célját határozza meg, amely az Irányelv 36. cikke második mondatát tükrözi. Ezen túlmenően azonban a foglalásdíj-fizetési kötelezettség megállapításának lehetőségét is ez a bekezdés rögzíti – az Irányelv 36. cikke első mondatához illeszkedő módon – amely utóbbi szerint az elosztott, de fel nem használt kapacitásért a pályahálózat-üzemeltetők „megfelelő díjat” vehetnek ki. A Vtv. 67/L. § (1) bekezdése tehát – az Irányelvvel egyezően – a foglalási díj kivetésének lehetőségére elsőként egy általános felhatalmazást ad, az azt megelőzően rögzített TÖR szabályokkal összhangban állóan. Ezért a Vtv. 67/L. § (2) bekezdése – a felperes érvelésével szemben – nem a felszámítás eseteit tartalmazza, hanem kizárólag csak a foglalási díj felszámításának kötelező esetkörét rögzíti, kizárólag a menetvonalak rendszeres ki nem használása esetére, az Irányelv 36. cikk harmadik mondatához kapcsolódóan. Ennek következtében a (3) bekezdés is valamennyi kötelezően és lehetőségként alkalmazott foglalási díj mértékének meghatározására vonatkozó kötelezettséget rögzíti, úgy a menetvonalak, mint a további szolgáltatásokra vonatkozó kapacitásfoglalások tekintetében, azzal a kitételrel, hogy a fizetendő foglalási díjak meghatározását a TÖR-ben kell meghatározni; míg a (4) bekezdés a kihasználás elmulasztása megállapíthatósága feltételeinek közzétételére vonatkozó kötelezettséget szabályozza.
- [33] A TÖR rendelet 3. § (2) bekezdése szerint a TÖR a késések kezelésére, valamint egyéb, a vonat közlekedtetéséhez, szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódó mennyiségi és minőségi paraméterekre terjedhet ki. A 4. § (1) és (5) bekezdés értelmében a rendszer elemei a hálózati zavart okozó tevékenységért kiszabott pénzügyi hátrányok is, amelyek egyértelműen a pályahálózat-működtető vagy egy hozzáférésre jogosult által okozott hálózati zavarhoz kötődnek. A meghatározott pénzügyi előnyök és hátrányok a hálózat-hozzáférési díjak pénzügyi elszámolásának keretében is elszámolhatók, de azok a hálózati zavarokból származó károk rendezésébe nem vonhatók be. A teljesítményösztönző rendszer alapján teljesítendő fizetési kötelezettségekre a pályahálózat-működtető Hálózati Üzletszabályzatában rögzített fizetési feltételeket kell alkalmazni. E szabályok szerint tehát nem kizárólag a menetvonal lemondásokkal kapcsolatos rendszeres mulasztások szankciójára szolgál a TÖR, ezt a felperes alaptalanul állította.
- [34] Tévesen hivatkozott a felperes arra, hogy a foglalási díj csak a rendszeresen fel nem használt kapacitás tekintetében alkalmazandó; és arra is alaptalanul hivatkozott, hogy „amennyiben mégis elfogadnák-e két önálló esetkört, a (2) bekezdés akkor is csak a rendszeresen fel nem használt menetvonalak esetén teszi kötelezővé annak szabályozását.” A jogszabály ugyanis nem a szabályozás kötelezővé tételét, hanem a kiszabás kötelezővé tételét rendeli el, amely – a felperes feladatát is figyelembe véve – jelentős tartalmi eltérés. Alaptalanul érvelt azzal is, hogy az egyedi lemondási díj szabályozásának hiánya miatt a HÜSZ akkor sem lenne

jogsértő, ha az alperesi értelmezés bizonyulna helyesnek, tekintve, hogy a TÖR és a HÜSZ tartalmára vonatkozó jogszabályi előírásoknak meg nem felelés jogsértést valósít meg. A felperes alaptalanul állította ezért, hogy a Vtv. 67/L. § (1) – (4) bekezdéseit az alperes tévesen értelmezte, érveléséből kitűnően a felperes volt az, aki az Irányelv rendelkezéseivel össze nem egyeztethető módon értelmezte e szakasz egyes bekezdéseinek rendeltetését és tartalmát.

- [35] Olyan jogi kategória, fogalom a jelenlegi szabályozásban, hogy „lemondási díj” tehát nincsen, de a kapacitások lemondása után fizettetett díjak vannak, ezért azoknak foglalási díjként a TÖR részeként kell funkcionálnia, és azokat – a fizetendő átláthatósága érdekében – abban is kell elhelyezni. A teljesítményösztönző rendszernek tehát eddig is, és ezután is részét kell/kellett/kellett volna képeznie mindazon szankcióknak, amelyek pénzügyileg a kapacitások foglalása kapcsán jelentkeznek, azok elnevezésétől függetlenül. Pusztán a kötelezés megjelenése az Irányelvben nincsen olyan kihatással a nem kötelezően kiszabandó – de az Irányelv szerint „megfelelő” díjnak, szankciónak megfeleltethető – díjakra, szankciókra, amely azok teljesítményösztönző rendszerben való elhelyezését kizárná, vagy lehetetlenné tenné. Az új irányelv tehát nem eredményezi azt, hogy a már meglévő, kifejezett e célból alkalmazott díjak – csupán a korábbi elnevezésbeli eltérés okán – ne lennének foglalási díjként értelmezendők/értelmezhetők, és ne lennének a foglalási díj kategóriájába illesztendő/illeszthetők. A korábbi alperesi érdekelt által alkalmazott „lemondási díj” -ak tehát, miképpen a „lemondás mulasztási díj” is, megfeleltethetők a „foglalási díj” -nak, mert az Irányelv (a korábbi is, a Vtv. és a TÖR rendelet is) ennek egyértelműen teret enged. A lemondások miatti foglalási díj, mint szankció a rendszer része, ezért abban is kell megjeleníteni.
- [36] A korábbi Irányelv és a jelenleg hatályos Irányelv rendelkezéseivel összevetve a hatályos Vtv. és a TÖR rendelet fentebb idézett szabályait, azok harmóniája egyértelműen fennáll, mégpedig az alperes által ismertetett módon és tartalom szerint. Az is megállapítható, hogy a felperes által állított különbség a foglalási díj – mint ösztönző elem típus – és az alperesi érdekelt által alkalmazott különféle lemondási díjak közötti különbség – azok rendeltetését tekintve – valójában nem áll fenn, a felperes emellett alaptalanul érvelt. Az alperes ezért helytállóan alapította arra a döntését, hogy a „menetvonal lemondás mulasztási díj”, a „tolatószemélyzet biztosításához kapcsolódó lemondási díj”, a „lemondási díj” a foglalási díj körébe tartozik, ezért a TÖR IV.2. Foglalási díj fejezete a Vtv. 67/L. § (2) bekezdésben leírt esetet, azaz a rendszeres lemondáskor alkalmazandó foglalási díjat határozza meg, de a Vtv. 67/L. § (3) bekezdés a lemondásokra és az egyéb szolgáltatásokra is vonatkozik, nem csak a lekötött menetvonal kapacitásokra. Ezért jogszerűen kötelezte a felperest arra, hogy a nem foglalási díjként nevesített, de annak számító lemondási díjakat is a TÖR-ben rögzítse. A HÜSZ az alperes által vizsgált formájában csak részben felel meg a TÖR rendelet 3. § (1) bekezdésének, mivel a rendszeres lemondás és az eseti jellegű lemondás a Vtv. 67/L. § (2) és a (3) bekezdés szerint önállóan létezik, ezért a TÖR rendelet 3. § (1) bekezdés d) pontja mindkettőt magában foglalja. A díjfizetési kötelezettség keletkezését, annak mértékét ezért a TÖR-ön belül a HÜSZ-ben kell rögzíteni.
- [37] A különböző szolgáltatások, menetvonalak kapacitásfoglalásának lemondása és lemondás elmulasztása után tehát lehet szankcióként foglalási díjat fizettetni; azonban ebben az esetben azokat a TÖR-ben kell rögzíteni. A jelenlegi vegyes természetű szabályozás fenntartása nem megengedhető, hiszen az több ponton sérti az Irányelv, a Vtv. és a TÖR rendelet határozatban ismertetett szabályait, és azok céljait is, amelyre az alperes helytállóan mutatott rá. Az alperes ezért – piacfelügyeleti jogkörében, különösen a feltárt ellentmondásokra tekintettel – helytállóan és jogszerűen várta el azt a felperes részéről, hogy valamennyi jelenleg felmerülő és alkalmazott fizetendő díj, ösztönző elem és az azokra vonatkozó eljárás is – előre jól láthatóan, nemzetközi szinten is kalkulálhatóan és versenysemlegesesen – elhelyezésre kerüljön a TÖR-ben és ezáltal a HÜSZ-ben. Az alperes teljes jogszabályi felhatalmazással várta el a

felperestől, hogy a HÜSZ-t az Irányelv, illetőleg a Vtv., valamint a TÖR rendelet szabályaihoz igazítva, és a valósággal is egyező módon, a jogalkotási cél szerinti formában alkossa meg, hozza létre, vezesse be, és tegye közzé, illetőleg azt annak megfelelően, pótlólag alakítsa.

- [38] A felperes alaptalanul sérelmezte a HHFSZ-szel való összhang megteremtésére vonatkozó eljárást is. A Vtv. 67/L. § (3) bekezdése szerint az igénybe nem vett kapacitás lekötés díja a TÖR-re tartozik, ezért a HÜSZ-ben kell lennie – amennyiben van ilyen, márpedig jelenleg van ilyen – mert azt az alperesi érdekelt alkalmazza. Az alperesi érdekelt is az mutatta be, hogy a rakodóhely lemondási díj, a tolatószemélyzet biztosításához kapcsolódó lemondási díj is pénzügyi ösztönzőként működik és a jogsértő gyakorlat visszaszorítását célozza. Elkerülte a felperes figyelmét, hogy a HÜSZ megalkotása, és a szabályozás megfelelősége a felperes feladata és felelőssége; amennyiben azt igazítani szükséges, a kötelezésnek a felperes a címzettje. A foglalások lemondása miatt fizetendő díjaknak eleve a TÖR-ben kellene lennie, amennyiben a felperes az irányelvi, törvényi és rendeleti szintű szabályozásnak megfelelő módon teljesíti a kötelezettségét a HÜSZ megalkotásakor, és nem az alperesi érdekelt HHFSZ-ében. Alaptalanul hivatkozott ezért a Vtv. 58. § (4) bekezdése szerinti eljárásra. A felperesi kötelezettségre tekintettel nem az alperesi érdekeltnek kell kérelmeznie a korrekciót a felperestől, hanem a felperesnek kell azt önkéntes jogkövetéssel – esetleg, mint jelen esetben a hatóság kötelezésére – pótlólag elvégeznie. Az alperesnek ezért nem kellett volna vizsgálnia azt, hogy az alperesi érdekelt kérte-e az eltéréshez a felperes hozzájárulását, hanem a felperest kellett köteleznie a feladata jogszerű ellátására.
- [39] A HÜSZ tartalmának a valósággal is meg kell egyeznie; a nem megfelelő, a rendszert akadályozó kapacitásfoglalások kapcsán fizetendő díjaknak ezért a mindenkori TÖR-ben benne kell lennie. Mivel jelenleg nincsen benne valamennyi fizetendő díj és arra vonatkozó eljárási szabály, azt a felperesnek pótolnia szükséges, amelyre az alperes jogszerűen kötelezett. Mindezt nem ronthatja le az a körülmény, hogy a Vtv. alapján az alperesi érdekelt – újnak tekinthető igény esetén – eltérést kérhet. Jelenleg még a jogszabályoknak, valamint a valóságnak egyaránt megfelelő szabályozás kialakítása történik, amely kötelezettsége alól a felperes magát kimenteni nem tudta.
- [40] Alaptalanul hivatkozott a felperes arra is, hogy a TÖR-ben történő szerepeltetésnek az is az akadályát képezi, hogy nincsen az ösztönző hatásra vonatkozó előzetes feltételezés, illetve ahhoz ilyet nem tud kötni, mert azok elvárt hatása a számára nem ismert. Amint az a szabályozásból kitűnik, eddig is ösztönzésre alkalmazták a különböző típusú, szankciós jellegű díjakat, és a szankció elkerülése is ösztönző hatású, annak az az egyik lényege az Irányelv szerint is. Mindemelett nem logikus és nem is célravezető, ha kizárólag a rendszeres és súlyos mulasztásoknak lenne jogkövetkezménye, mert az arra motiválhat, hogy a kapacitást használók nagyvonalúan kezeljék a rendszer rugalmasságát, ezáltal a kapacitásfelhasználás még kevésbé hatékony legyen. A felperes az észrevételében alaptalanul kifogásolta azt is, hogy az alperes a védiratában sem jelölte meg azt a jogszabályi rendelkezést, amely kötelezővé teszi a HÜSZ-ben a határozatban rögzített rendelkezések szerepeltetését, mert a határozat kellő számú jogalapot tartalmaz.
- [41] A fentiek alapján a felperes keresete nem vezetett sikerre, ezért a Fővárosi Törvényszék a teljes körben alaptalannak talált keresetet – a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján – elutasította.
- [42] A perköltség megfizetésére a Fővárosi Törvényszék a felperest kötelezte a Kp. 35. § (1) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján, a pervesztességére tekintettel. A perköltség összegét a bírósági

eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 4. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel az alperes javára a költségjegyzékében felszámítottal egyezően, az alperesi érdekelt javára mérlegeléssel állapította meg, figyelembe véve, hogy a ténylegesen elvégzett tevékenységgel azt tartotta arányosnak a jogvita bonyolultsága, az elvégzett jogi munka időigénye és a tárgyalásokon való megjelenés alapján.

[43] A bíróság a Pp. 83. § (1) bekezdése és a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 45/A. § (1) bekezdése szerinti kereseti illeték viselésére, miután a felperes költségkedvezményben nem részesült.

[44] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kbt. 172. § (6) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2021. június 23.

dr. Sára Katalin s.k.
a tanács elnöke

Fintáné dr. Vásárhelyi Julianna s.k.
előadó bíró

dr. Bőke Katalin Erzsébet
bíró